EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 1.9.2005
KOM(2005) 389 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Bendra integracijos darbotvarkė
Trečiųjų šalių piliečių integracijos Europos Sąjungoje programa

TURINYS

1. ĮVADAS 3
2. BENDRŲJŲ PAGRINDINIŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO STIPRINIMAS 4
3. NUOSEKLAUS POŽIŪRIO ES LYGIU NUSTATYMAS 10
4. IŠVADOS 14

PRIEDAS 16

1. ĮVADAS

Trečiųjų šalių piliečių legali migracija ir integracija šiuo metu yra svarbi diskusijų išsiplėtusioje Europos Sąjungoje dalis. Šiuo metu dauguma valstybių narių susiduria su migracijos reiškiniu ir su sunkumais, susijusiais su integracija. Kai kurios valstybės, įskaitant naująsias valstybes nares, tik neseniai susidūrė su imigracijos problema. Kitos dešimtmečiais sprendė sunkumus, kurie kyla dėl imigracijos ir integracijos, tačiau ne visada pasiekdavo tinkamų rezultatų, ir dėl šios priežasties peržiūri savo politiką. Atsižvelgiant į skirtingą istoriją, tradicijas ir institucinę tvarką, įvairiai buvo stengtasi išspręsti šias problemas. Šiame komunikate pateikiamos iki šiol vykdytos politikos išvados.

Pastaraisiais metais trečiųjų šalių piliečių, gyvenančių ar dirbančių ES, integracija įgauna vis didesnės svarbos Europos darbotvarkėje. 2003 m. birželio mėn. Europos Vadovų Taryba, atsižvelgdama į 2002 m. Teisingumo ir vidaus reikalų (TVR) tarybos prašymą įsteigti nacionalinius integracijos informacinius punktus, patvirtino šį įpareigojimą ir paragino Komisiją teikti migracijos ir integracijos metines ataskaitas[1]. Komisija komunikate dėl imigracijos, integracijos ir užimtumo[2] pateikė visaapimantį požiūrį į integraciją.2004 m. lapkričio mėn. buvo išleistas pirmasis Integracijos vadovas politikos formuotojams ir specialistams (*Handbook on Integration for policy-makers and practitioners)* leidimas.

2004 m. lapkričio 4–5 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintoje Hagos programoje pabrėžiamas poreikis labiau koordinuoti nacionalines integracijos politikas ir ES iniciatyvas šioje srityje. Be to, joje pažymima, kad bendrais principais pagrįsta programa turėtų būti būsimų ES iniciatyvų, besiremiančių aiškiais tikslais ir vertinimo priemonėmis, pagrindas[3]. 2004 m. lapkričio 19 d. TVR taryba patvirtino Pagrindinius bendruosius principus, skirtus sustiprinti nuoseklią Europos trečiųjų šalių piliečių integracijos programą[4]. Hagos programoje Komisija raginama iki 2005 m. pabaigos pateikti veiksmų programą dėl legalios migracijos. Pirmiausia Komisija paskelbė Žaliąją knygą dėl ES pozicijos ekonominės migracijos valdymo klausimu[5], pabrėždama, kad taikant priėmimo priemones taip pat turi būti vykdoma tvirta integracijos politika.

Integracija kelia didelį nerimą keliose ES politikos srityse. Efektyvi ir atsakinga imigrantų integracija į darbo rinką yra svarus indėlis norint pasiekti Lisabonos tikslus. Komisija skatina ir remia valstybių narių pastangas užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių srityje, pabrėždama lyčių aspektą siekiant visiškai panaudoti imigravusių moterų galimybes darbo rinkoje. Naujosiose integruotose augimo ir darbo vietų kūrimo gairėse valstybės narės raginamos imtis veiksmų siekiant padidinti imigrantų užimtumą.

Pagrindinių teisių skatinimas, nediskriminavimo principas ir lygios galimybės visiems yra svarbiausi klausimai integracijos srityje. ES teisės aktų sistemoje numatytas pagrindas kovai su diskriminacija[6]. Komisija Komunikate dėl nediskriminavimo ir lygių galimybių visiems pagrindų strategijoje[7] pabrėžia poreikį stiprinti pastangas skatinant lygias galimybes visiems, kad būtų įveiktos struktūrinės kliūtys, su kuriomis susiduria migrantai, tautinės mažumos ir kitos pažeidžiamos grupės. Pasiūlymas 2007 m. skelbti Europos lygių galimybių visiems

---

1 Pirmoji ataskaita buvo paskelbta 2004 m.: KOM(2004) 508.
2 KOM(2003) 336.
3 Pirmininkavimo išvadų I priedas, Europos Vadovų Taryba, 2004 m. lapkričio 4–5 d.
4 2004 m. lapkričio 19 d. Tarybos dokumentas Nr. 14615/04.
5 KOM(2004) 811.
6 2000 birželio 29 d. Direktyva 2000/43/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės, ir 2000 lapkričio 27 d. Direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus.
7 KOM(2005) 224.

metais ir ketinimas 2008 m. skelbti Europos kultūrų dialogo metais bus svarbiausios informuotumą didinančios iniciatyvos, turinčios teigiamos įtakos siekiant šių tikslų.

Siekiant įgyvendinti integracijos priemones, reikia pakankamų finansinių išteklių. ES įvairiomis finansinėmis priemonėmis remia valstybių narių integracijos politiką. Trečiųjų šalių piliečių integracijos parengiamosios priemonės turėjo didelės įtakos skatinant veiksmus vietos lygiu, stiprinant tinklus ir pasikeitimą informacija bei gera praktika tarp valstybių narių, regioninių ir vietos valdžios institucijų bei kitų suinteresuotų šalių. Nors šios priemonės sulaukė didelio susidomėjimo, tačiau joms trūko pakankamų išteklių, kad būtų patenkinti dideli poreikiai šioje srityje. Komisija, remdamasi 2007–2013 m. finansinėmis perspektyvomis, pateikė pasiūlymą dėl naujų solidarumo priemonių, taip pat ir dėl Europos trečiųjų šalių piliečių integracijos fondo, pagrįsto pagrindiniais bendraisiais principais.

Šio fondo tikslai papildo Europos socialinio fondo (ESF) tikslus, pastarajam remiantis Bendrijos iniciatyvos EQUAL patirtimi palaikant naujoviškus požiūrius, kad būtų panaikinta migrantų diskriminacija darbo rinkoje. Komisijos pasiūlyme dėl ESF 2007–2013 m. laikotarpiui ypatingas dėmesys skiriamas nepalankioje padėtyje esančių asmenų socialinės integracijos stiprinimui. Europos regioninės plėtros fondas taip pat remia tam tikras integracijos priemones.

Šis komunikatas yra pirmasis Komisijos žingsnis siekiant atsakyti į Europos Vadovų Tarybos raginimą sukurti nuoseklią Europos trečiųjų šalių piliečių integracijos programą. Svarbiausi tokios programos elementai yra konkrečių priemonių, siekiant įgyvendinti pagrindinius bendruosius principus, pasiūlymai, o taip pat daugelis kitų paremiančių ES mechanizmų. Atsižvelgiant į dabartines ES politikos sistemas, Komunikate pateikiami nauji pasiūlymai veikti tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu. Valstybės narės skatinamos dėti daugiau pastangų plėtojant visapusiškas nacionalines integracijos strategijas, tuo pačiu metu siūlant naujus būdus užtikrinti veiksmų ES ir nacionalinių lygiu suderinamumą.

2. BENDRŲJŲ PAGRINDINIŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO STIPRINIMAS

Toliau pateikiamose lentelėse yra numatytos ES ir valstybių narių integracijos politikų gairės. Siūlomi veiksmai (apibūdinti priede) pateikiami remiantis Integracijos vadovu, integracijos parengiamosiomis priemonėmis ir Europos integracijos fondo pasiūlymu. Veiksmai išvardijami neatsižvelgiant į svarbą. Jų sąrašas yra orientacinis ir nėra išsamus, paliekant valstybėms narėms galimybę nustatyti prioritetus ir pasirinkti veiksmus bei jų įgyvendinimo būdą atsižvelgiant į padėtį šalyse ir tradicijas. Šie veiksmai turėtų būti laikomi pagrindiniais visų nacionalinių ir ES integracijos politikų elementais. Lyčių aspektas turėtų būti įtrauktas į visus susijusius veiksmus, o taip pat ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas jauniems migrantams ir migrantų vaikams.

1. *„Integracija yra dinaminis, dvipusis visų imigrantų ir valstybių narių gyventojų abipusio susitarimo procesas“*

Veiksmai nacionaliniu lygiu	**Veiksmai ES lygiu**
Priimančios visuomenės gebėjimo prisitaikyti prie įvairovės stiprinimas numatant integracines priemones, skirtas priimantiems gyventojams Nacionalinių programų, skirtų įgyvendinti dvipusį požiūrį, sukūrimas Migracijos supratimo ir priėmimo didinimas rengiant visuomenės informavimo kampanijas, parodas, tarpkultūrinius renginius ir t. t. Priimančios visuomenės supažindinimas su įvadinių ir priėmimo programų rezultatais Privačių įstaigų vaidmens įvairovės valdymo srityje stiprinimas Pasitikėjimo ir gerų kaimyniškų santykių stiprinimas, pvz., sutikimo iniciatyvos, kuravimo programos ir t. t. Bendradarbiavimas su žiniasklaida, pvz., neprivalomi praktikos kodeksai žurnalistams	Tarptautinių veiksmų rėmimas, pvz., kampanijos arba tarpkultūriniai renginiai, skirti skleisti tikslią informaciją apie imigrantų kultūras, religijas ir socialinį bei ekonominį indėlį Bandomųjų projektų ir tyrimų, siekiant rasti naujas Bendrijos bendradarbiavimo priėmimo ir integracijos srityje formas, rėmimas

2. *„Integracija susijusi su pagarba pagrindinėms Europos Sąjungos vertybėms“*

Veiksmai nacionaliniu lygiu	**Veiksmai ES lygiu**
Pilietinio supažindinimo įvadinių programų metu ir kitos veiklos naujai atvykusių trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu akcentavimas siekiant užtikrinti, kad imigrantai suprastų, gerbtų bendras Europos ir nacionalines vertybes ir jomis naudotųsi.	Trečiųjų šalių piliečių integracijos įtraukimas į būsimąsias Pagrindinių teisių agentūros daugiametes programas Efektyvių būdų geriau informuoti visuomenę apie pagrindines ES vertybes ieškojimas

3. *„Užimtumas yra pagrindinis integracijos proceso elementas, esminė sąlyga imigrantų dalyvavimui, jų indėliui į priimančiąją visuomenę ir siekiant, kad šis įnašas būtų aiškiai matomas“*

Veiksmai nacionaliniu lygiu	**Veiksmai ES lygiu**
Naujoviškų požiūrių, siekiant panaikinti diskriminaciją darbo rinkoje, nustatymas Socialinių partnerių įtraukimas rengiant ir įgyvendinant integracijos priemones Informacijos apie įvadinių mokymų baigimo pažymėjimus suteikimas darbdaviams ir švietimo įstaigoms siekiant padidinti galimybę patekti į darbo rinką arba mokytis Papildomų metodų siekiant pripažinti naujai atvykusių asmenų kvalifikaciją, išsilavinimą ir (arba) profesinę patirtį numatymas, remiantis galiojančiais įstatymais Pagalba mažoms įmonėms, verslo organizacijoms ir profesinėms sąjungoms, veikiančioms ekonomikos sektoriuose, kuriuose įdarbinama daug migrantų, stiprinant mokymo gebėjimus Imigravusių moterų užimtumo skatinimas, būtent užtikrinant, kad, įgyvendinant Direktyvą dėl teisės į šeimos susijungimą[8], apribojimai patekti į darbo rinką būtų minimalūs ir nesudarytų kliūčių integracijai Migrantų įdarbinimo skatinimas informavimo, ekonominio skatinimo ir kitomis darbdaviams skirtomis priemonėmis Migrantų verslininkystės rėmimas, pvz., palengvinant naudojimąsi bankininkystės ir kredito paslaugomis	Nacionalinių reformų programų poveikio imigrantų integracijai darbo rinkoje stebėsena Valstybių narių skatinimas plėtoti integracijos darbo rinkoje politiką Direktyvų, susijusių su diskriminacija įdarbinant ir trečiųjų valstybių piliečiais, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, taikymo stebėsena[9]

[8] 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 2003/86/EB.

[9] 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyva 2003/109/EB.

4. *„Pagrindinių žinių turėjimas apie priimančios visuomenės kalbą, istoriją ir institucijas yra būtinas integracijos elementas; sąlygų sudarymas imigrantams įgyti šių pagrindinių žinių yra būtina sėkmingos integracijos sąlyga“*

Veiksmai nacionaliniu lygiu	**Veiksmai ES lygiu**
Vieno i integracijos elementų – priėmimo tvarkos – stiprinimas, pvz., nustatant priemones, taikomas prieš išvykimą: informacinius paketus, kalbos ir pilietinio supažindinimo kursus kilmės šalyje Įvadinių programų ir kitos veiklos naujai atvykusiems trečiųjų šalių piliečiams organizavimas siekiant, kad jie įgytų pagrindinių žinių apie kalbą, istoriją, institucijas, socialinę ir ekonominę padėtį, kultūrinį gyvenimą ir pagrindines vertybes Galimybės mokytis skirtingais lygiais sudarymas atsižvelgiant į išsilavinimo skirtumus ir anksčiau turėtas žinias apie šalį Įvadinių programų ir veiklos asmenų, kuriems taikoma priėmimo tvarka, išlaikytiniams, moterims, vaikams, pagyvenusio amžiaus, neraštingiems asmenims ir neįgaliesiems rengimas Įvadinių programų lankstumo didinimas organizuojant neakivaizdinius ir vakarinius kursus, paspartintus modulius, nuotolinio ir el. mokymosi programas Įvadinių priemonių jauniems trečiųjų šalių piliečiams, kuriems kyla konkrečių socialinių ir kultūrinių problemų, susijusių su asmenybės klausimu, numatymas, įskaitant kuravimo ir pavyzdines programas Išteklių sutelkimas, sudarantis sąlygas gretimoms savivaldybėms rengti skirtingus kursus	Tarptautinių veiksmų skatinimas, pvz., geros praktikos pritaikymas įvairioms situacijoms, keitimasis darbuotojais, bendras programų rengimas, bendra rezultatų sklaida Naujoviškų integracijos programų arba modelių, kuriuose būtų numatytas kalbų ir bendravimo mokymas ir priimančios šalies kultūrinės, politinės ir socialinės ypatybės, rėmimas

5. „Pastangos švietimo srityje yra esminės siekiant parengti imigrantus, o ypač jų palikuonis, sėkmingiau prisitaikyti ir būti aktyvesniais visuomenės dalyviais“

Veiksmai nacionaliniu lygiu	**Veiksmai ES lygiu**
Atsižvelgimas į įvairovę rengiant mokyklos programas Atsižvelgimas į konkrečias jaunų imigrantų problemas numatant priemones, kad jie galėtų atskleisti savo sugebėjimus ir anksti nemestų mokyklos Geresnių sąlygų sudarymas jauniems migrantams siekti aukštojo mokslo Efektyvi kova su nepilnamečių migrantų nusikalstamumu	Integracijos tikslų įtraukimas į įvairias Komisijos švietimo programas Trečiųjų šalių piliečių švietimo skatinimas įgyvendinant darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“ Skaidraus kvalifikacijų pripažinimo palengvinimas, ypač teikiant pasiūlymus dėl Europos kvalifikacinių sistemų

6. „Galimybės imigrantams tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos šalies piliečiai ir nediskriminuojant kreiptis į institucijas, o taip pat naudotis tiek privačiomis, tiek ir viešosiomis prekėmis ir paslaugomis sudarymas yra esminė sąlyga siekiant geresnės integracijos“

Veiksmai nacionaliniu lygiu	**Veiksmai ES lygiu**
Viešųjų ir privačių paslaugų teikėjų gebėjimų palaikyti ryšį su trečiųjų šalių piliečiais stiprinimas imigrantų bendruomenėms teikiant tarpkultūrines vertimo, kuravimo, tarpininkavimo paslaugas ir steigiant centrus, kuriuose būtų suteikiama visa informacija Visapusiškų informacinių priemonių, pvz., žinynų, interneto svetainių, darbuotojų įgūdžių įvairovės srityje registrų, kūrimas Darnių integracijos ir įvairovės valdymo organizacinių struktūrų kūrimas ir valdžios subjektų bendradarbiavimo metodikos, sudarančios galimybę pareigūnams keistis informacija ir sutelkti išteklius, formavimas Priemonių, skirtų informacijai apie įvairių kategorijų trečiųjų šalių piliečių poreikius rinkti ir analizuoti vietos ir regioniniu lygiu sukūrimas konsultuojantis, suinteresuotoms šalims keičiantis informacija ir vykdant tyrimus imigrantų bendruomenėse Įmonių įtraukimas į diskusijas dėl	Direktyvų dėl trečiųjų šalių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, ir dėl vienodo požiūrio nepriklausomai nuo rasės arba etninės priklausomybės taikymo stebėsena Bendradarbiavimo, įgyvendinant Bendrijos teisės aktus imigracijos srityje ir gerą praktiką integracijos srityje, stiprinimas Tyrimų ir pasikeitimo gera praktika rėmimas Perduodamos tarpkultūrinės valstybės tarnautojų mokymo veiklos skatinimas

integracijos ir vyriausybinių programų susiejimas su įmonių bendros socialinės atsakomybės programomis Tarpkultūrinės kompetencijos įtraukimas į užimtumo ir švietimo politiką	

7. *„Glaudaus imigrantų ir valstybių narių piliečių ryšio palaikymo sistema turi didelės įtakos integracijai. Pasikeitimo nuomonėmis forumai, tarpkultūrinis dialogas, švietimas siekiant suteikti daugiau žinių apie imigrantus ir jų kultūras, gyvenimo sąlygų miesto aplinkoje gerinimas stiprina imigrantų ir valstybių narių piliečių ryšį“*

Veiksmai nacionaliniu lygiu	**Veiksmai ES lygiu**
Bendrų erdvių naudojimo ir veiklos, kuri suteikia galimybę imigrantams bendrauti su priimančiąja visuomene, skatinimas Gyvenamosios aplinkos gerinimas, kalbant apie būstą, sveikatos apsaugą, vaikų priežiūrą, rajono saugumą ir galimybes mokytis, dalyvauti savanoriškame darbe ir profesiniame mokyme, viešosios paskirties patalpų naudojimą, laisvalaikio centrus vaikams ir jaunimui	Socialinės integracijos ir socialinės apsaugos politikos integracijos aspekto stiprinimas Regioninių, vietos ir miesto valdžios institucijų keitimosi informacija ir gera praktika ES lygiu veikiančiais tinklais skatinimas ir šių tinklų ir nacionalinių informacinių punktų sąsajos stiprinimas teikiant *ad hoc* konsultacijas ir ekspertų paslaugas Valstybės įstaigų, privačių įmonių ir pilietinės visuomenės, įskaitant migrantų asociacijas, tarptautinio bendradarbiavimo regioniniu, vietos ir savivaldybių lygiu skatinimas

8. *„Pagrindinių teisių chartijoje užtikrinama pagarba kultūrų ir religijų įvairovei, kurių puoselėjimas ir išpažinimas turi būti apsaugotas, jei tai neprieštarauja kitoms neliečiamoms Europos teisėms arba nacionalinės teisės aktams“*

Veiksmai nacionaliniu lygiu	**Veiksmai ES lygiu**
Konstruktyvaus tarpkultūrinio dialogo ir viešų debatų plėtojimas Sąlygų religinių bendruomenių ir (arba) bendruomenių ir politiką formuojančių institucijų dialogui (tiek susijusiam su tikėjimu, tiek ir nesusijusiam) skatinimas	Geresnių sąlygų kultūrų ir religijų dialogui Europos lygiu, įtraukiant įvairias suinteresuotas šalis, sudarymas Tolesnis Komisijos ir religinių bei humanistinių organizacijų dialogo plėtojimas

9. *„Imigrantų dalyvavimas demokratiniame procese ir formuojant integracijos politiką bei rengiant integracijos priemones, ypač vietos lygiu, turi teigiamos įtakos jų integracijai“*

Veiksmai nacionaliniu lygiu	Veiksmai ES lygiu
Pilietinio, kultūrinio ir politinio trečiųjų šalių piliečių dalyvavimo priimančioje visuomenėje didinimas ir įvairių trečiųjų šalių piliečių grupių, vyriausybės ir pilietinės visuomenės dialogo stiprinimas siekiant skatinti jų aktyvų pilietiškumą Programų, skirtų teikti konsultacijas trečiųjų šalių piliečiams, rėmimas Imigrantų grupių ir kartų dialogo, keitimosi informacija ir gera patirtimi skatinimas Trečiųjų šalių piliečių dalyvavimo demokratiniame procese didinimas, subalansuoto lyčių atstovavimo skatinimas, rengiant informuotumo didinimo kampanijas ir stiprinant gebėjimus Kliūčių pasinaudoti teise balsuoti, pvz., mokesčių arba biurokratinių reikalavimų nustatymas, mažinimas Palankesnių sąlygų imigrantams dalyvauti pagrindinėse organizacijose sudarymas, ypatingai remiant savanoriško darbo ir stažuočių programas Trečiųjų šalių piliečių dalyvavimo veikloje, susijusioje su visuomenės reakcija į migraciją, didinimas Migrantų asociacijų, skirtų teikti konsultacijas naujai atvykusiems asmenims ir kuriose jų atstovai galėtų dėstyti arba pasidalinti savo patirtimi, steigimas Nacionalinių parengiamųjų pilietybės ir natūralizacijos programų rengimas	Trečiųjų šalių piliečių teisių ir pareigų valstybėse narėse tyrimo (schemos) inicijavimas Geresnių sąlygų sudarymo imigrantams dalyvauti pagrindinių organizacijų veikloje skatinimas ir organizacijų, atstovaujančių jų interesams visoje ES, kūrimas Sąlygų veikti migrantų organizacijoms ir organizacijoms, atstovaujančioms migrantų interesams ES lygiu, sudarymo skatinimas Poreikio sukurti pilietiškos pilietybės koncepciją kaip priemonės skatinti trečiųjų šalių integraciją, numatant imigrantams teises ir pareigas, sudarančias galimybę imigrantams suvokti dalyvavimo visuomenėje prasmę, tyrimas Mokslinio nagrinėjimo ir dialogo, susijusių su identiteto ir pilietybės klausimais, skatinimas

3. NUOSEKLAUS POŽIŪRIO ES LYGIU NUSTATYMAS

Tinkamai atsižvelgiant į valstybių narių ir jų vietos ir regioninės valdžios institucijų kompetenciją, būtina nustatyti nuoseklesnį ES požiūrį į integraciją. Tai būtų teisės aktų, susijusių su trečiųjų šalių piliečių priėmimo ir buvimo sąlygomis, įskaitant jų teises ir pareigas, konsolidavimas; konkrečių bendradarbiavimo veiksmų numatymas ir keitimasis informacija, susijusia su integracija; veiksmų sutelkimas ir įvertinimas.

3.1 Veiksmų sutelkimas ir įvertinimas: 10 ir 11 pagrindiniai bendrieji principai

Sėkmingas politikos ir priemonių, susijusių su 1–9 pagrindiniais bendraisiais principais, įgyvendinimas priklauso nuo dviejų elementų. Integracija nėra atskiras klausimas, ji siejasi su įvairiomis politikos sritimis, pvz., su užimtumo, švietimo ir urbanistikos politika, ir į ją turi būti atsižvelgta visose politikos srityse (10 pagrindinis bendrasis principas). Be to,

integracijos politika ir priemonės turi būti įvertintos siekiant jas nuolat tobulinti (11 pagrindinis bendrasis principas).

10 pagrindinis bendrasis principas: *„Integracijos politikos ir priemonių sutelkimas visose susijusiose politikos srityse ir visuose valdžios bei viešųjų paslaugų lygmenyse yra esminė viešosios politikos formavimo ir įgyvendinimo sąlyga“*

Veiksmai, kurių reikia imtis nacionaliniu lygiu, galėtų būti šie:

- Gebėjimų koordinuoti nacionalinės integracijos strategijos įgyvendinimą skirtinguose valdžios lygmenyse stiprinimas
- Užtikrinimas, kad integracija būtų svarbi ekonominės migracijos politikos dalis
- Integracijos klausimo įtraukimas į visas susijusias politikos sritis, kuriant tikslines integracijos strategijas
- Deramo dėmesio skyrimas lyčių lygybei ir specifiniams jaunų imigrantų ir imigrantų vaikų poreikiams integracijos politikoje
- Suinteresuotų šalių bendradarbiavimo, koordinavimo ir ryšių palaikymo rėmimas
- Užtikrinimas, kad nacionaliniai informaciniai punktai būtų pagrindiniai nacionaliniai veiklos centrai, kad būtų keičiamasi informacija, o pastaroji koordinuojama visuose valdžios lygmenyse ir su kitomis suinteresuotomis šalimis, ypač regioniniu ir vietos lygiu

Veiksmai, kurių reikia imtis ES lygiu:

- Nacionalinių informacinių punktų tinklo stiprinimas
- Institucijų ir tarnybų, atsakingų už integracijos klausimus, bendradarbiavimo stiprinimas
- Integracijos tikslų įtraukimas į susijusias bendrąsias Europos programas

11 pagrindinis bendrasis principas: *„Būtina nustatyti aiškius tikslus, rodiklius ir vertinimo sistemą siekiant priderinti politiką, įvertinti pažangą integracijos srityje ir padidinti keitimosi informacija efektyvumą“*

Veiksmai, kurių reikia imtis nacionaliniu lygiu, galėtų būti šie:

- Integracijos politikos stebėsenos ir vertinimo gebėjimų stiprinimas, pvz., atliekant nacionalinį poveikio vertinimą, teikiant konsultacijas suinteresuotoms šalims, numatant rodiklius ir stebėsenos priemones
- Gebėjimų rinkti, analizuoti ir platinti statistinius duomenis, susijusius su integracija, stiprinimas
- Priėmimo tvarkos ir įvadinių programų vertinimas rengiant dalyvių ir suinteresuotų šalių apklausas
- Privalomų imigracijos programų vertinimo sistemų kūrimas

Veiksmai, kurių reikia imtis ES lygiu:

- Statistinių priemonių ir bendrų rodiklių nustatymas
- Keitimosi informacija, susijusia su nacionalinėmis vertinimo priemonėmis, skatinimas ir, jei įmanoma, Europos kriterijų lyginamajam mokymui nustatymas
- Geresnių žinių apie integraciją įgijimo skatinimas, įskaitant nacionalinės integracijos politikos privalomųjų elementų poveikio vertinimą

- Žinių pagrindo plėtimas atliekant mokslinius tyrimus
- Europos migracijos tinklo plėtojimas

3.2 Teisinė sistema, susijusi su trečiųjų šalių piliečių priėmimu ir buvimu

Atsižvelgiant į tai, kad Amsterdamo sutartimi Bendrija įgijo kompetenciją migracijos srityje, buvo priimtos įvairios teisinės priemonės dėl trečiųjų šalių piliečių priėmimo ir buvimo (direktyvos, susijusios su šeimos susijungimu, studentais, mokslininkais ir ilgalaikiu gyvenimu). Šiomis direktyvomis sukuriama teisinė sistema – šios politikos dalis, numatanti vienodą požiūrį ir suteikianti teisę įsidarbinti ir mokytis, kurios visi elementai yra ne tik patikimos imigracijos politikos, bet taip pat bet kurios sėkmingos trečiųjų šalių piliečių integracijos būtinos sudedamosios dalys. Be to, ES teisės aktai, draudžiantys diskriminaciją, skatina ir plėtoja šią teisinę sistemą, susijusią su trečiųjų šalių piliečių priėmimo ir buvimo sąlygomis. Ateityje imantis kitų priemonių migracijos srityje reikėtų atsižvelgti į vienodą požiūrį ir migrantų teises.

3.3 Nuoseklaus ES požiūrio nustatymas: bendradarbiavimas ir keitimasis informacija, susijusia su integracija

3.3.1 Nacionaliniai informaciniai punktai

Nacionaliniai informaciniai punktai ir toliau turės didelės įtakos stebint pažangą susijusiose politikos srityse ir užtikrinant abipusį pastangų nacionaliniu ir ES lygiu stiprinimą. Rengiant Integracijos vadovą, jie buvo veiksmingi keičiantis informacija ir gera praktika bei nustatant prioritetines sritis. Jei jie, vykdydami savo veiklą, vadovautųsi bendraisiais pagrindiniais principais, tai padėtų plėtoti Europos programą. Dabartinis nacionalinių informacinių punktų pobūdis neturėtų būti keičiamas, kadangi jų lankstumas ir techninės ypatybės palengvina keitimąsi informacija ir patirtimi. Siekiant geriau pasinaudoti jų kompetencija, esant poreikiui informacija apie svarbiausius rezultatus bus suteikta Imigracijos ir prieglobsčio komitetui, kuriam pirmininkauja Komisija, taip pat atitinkamoms Tarybos struktūroms, atsakingoms už integracijos politikos sritis, ir pirmininkaujančiai valstybei.

3.3.2 Integracijos vadovas

Pirmame vadovo leidime numatyti įvadiniai mokymai naujai atvykusiems imigrantams ir asmenims, kuriems suteiktas prieglobstis, pilietinis dalyvavimas ir integracijos rodikliai. x į vadovą, skirtą politiką formuojantiems asmenims ir praktikams vietos, regioniniu, nacionaliniu ir ES lygiu, palankiai priėmė suinteresuotos šalys. 2006 m. planuojamame antrajame leidinyje pagrindinis dėmesys bus skiriamas problemoms, susijusioms su būstu ir gyvenimu mieste, galimybei naudotis sveikatos ir socialinėmis paslaugomis, integracijai darbo rinkoje, lygių galimybių aspekto įtraukimui ir integracijos infrastruktūrai, o nagrinėjimas bus pagrįstas pagrindiniais bendraisiais principais.

3.3.3 Interneto svetainė, susijusi su integracija

Hagos programoje aiškiai raginama sukurti plačiai prieinamą interneto svetainę. Ministrai, atsakingi už integraciją, paragino Komisiją, glaudžiai bendradarbiaujant su nacionaliniais informaciniais punktais, sukurti viešojo ir privataus sektoriaus partnerystę siekiant parengti interneto svetainę, susijusią su integracija, siekiant pateikti informaciją apie gerą praktiką, skatinti keitimosi ja ES viduje ir už jos ribų ir nuolat vertinti jos efektyvumą bei pritaikomumą įvairiems aspektams[10]. Pirmiausia Komisija paskelbs kvietimą teikti paraiškas sukurti interneto portalą dėl europinės praktikos, susijusios su imigrantų integracija.

---

[10] Ministrų konferencija, Groningenas, 2004 m. lapkričio 9–11 d.

3.3.4 Suinteresuotų šalių įtraukimas

Hagos programoje pabrėžiama, kad legaliai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių integracija turi teigiamos įtakos mūsų visuomenės stabilumui ir sanglaudai. Siekiant, kad integracijos politika būtų sėkminga, yra būtina nustatyti visapusišką požiūrį, apimantį visų lygių suinteresuotas šalis. Atsižvelgdama į tai, kad regioninio ir vietos lygio suinteresuotas šalis galima efektyviai įtraukti tik nacionalinėje plotmėje, Komisija imsis reikiamų veiksmų ES lygiu.

Šiuo tikslu Komisija turėtų sukurti Europos integracijos forumą. Jis būtų naudingas tuo, kad būtų sukviestos visos suinteresuotos šalys, veikančios integracijos ES lygiu srityje. Tai galėtų būti, pavyzdžiui, ES koordinavimo organizacijos, turinčios narių įvairiose valstybėse narėse. Pagrindinės forumo funkcijos būtų konsultacijos, keitimasis patirtimi ir rekomendacijų, skelbtinų integracijos interneto svetainėje, sudarymas. Jis taip pat turėtų palaikyti glaudų ryšį su nacionaliniais informaciniais punktais.

Europos Parlamentas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Regionų komitetas bus pakviesti dalyvauti Europos integracijos forume. Jų atstovai taip pat bus raginami prisidėti *ad hoc* pagrindu rengiant svarbius nacionalinių informacinių punktų susirinkimus. Jie bus kviečiami dalyvauti įvadinėse konferencijose, remiantis Integracijos vadovu.

3.3.5 Migracijos ir integracijos metinė ataskaita

Komisijos metinė ataskaita bus svarbi priemonė stebint tolesnį Europos Sąjungos integracijos politikos plėtojimą.

4. IŠVADOS

Legali migracija ir integracija yra neatsiejamos sritys ir turėtų abipusiškumo pagrindu stiprinti viena kitą. Trečiųjų šalių piliečių integracijos Europos Sąjungoje programa, apibūdinta šiame komunikate, yra labai svarbus įsipareigojimas – parodoma, kad Komisija integracijai savo politikos darbotvarkėje skiria labai svarbią vietą. Įvairios šiuo metu taikomos ES politikos ir finansavimo priemonės gali prisidėti prie nacionalinių institucijų ir pilietinės visuomenės pastangų. Ateityje laukia didelis darbas – skatinti bendras visų susijusių suinteresuotų šalių pastangas siekiant kaip galima daugiau padidinti šių priemonių poveikį ir efektyvumą.

Valstybės narės kartu su Komisija turėtų imtis reikiamų veiksmų, siekdamos sukurti į ateitį orientuotą ir koncentruotą Bendrą integracijos programą. Ministrai, atsakingi už integraciją, glaudžiai bendradarbiaudami su Komisija, turėtų vieną kartą per metus surengti politinius svarstymus dėl trečiųjų šalių piliečių integracijos ES ir įvertinti papildomų priemonių poreikį. Komisija taip pat išreiškia viltį, kad kitos institucijos ir suinteresuotos šalys sutelks pastangas siekiant sėkmingos trečiųjų šalių piliečių integracijos mūsų visuomenėse.

ANNEX

I. POLICY CONTEXT

All levels of government are involved in developing and implementing integration policy. Experience over the last few years, and particularly since the adoption of the Tampere conclusions, has shown the usefulness of the exchange of information and good practice. This has taken place between Member States and at different levels of government. As a result, there has already been a certain amount of convergence in terms of policy and objectives for integration across the EU. A great deal of common ground has in fact been identified as far as key dimensions of integration are concerned. This is reflected in the Common Basic Principles (CBPs) on integration adopted by the Council in November 2004. They represent a major step forward in developing a common approach to integration and they have, therefore, been taken as the focus of this Communication. The adoption of the CBPs also underlines that in spite of the efforts made in recent years, both within the Member States and at EU level, integration policies need to be strengthened further. The adoption of these principles is also a recognition of the fact that failure in one individual Member State may have negative consequences for the others and for the European Union as a whole, and that it is in the interests of all Member States to pursue effective integration strategies.

Primary responsibility for the development and implementation of integration policy and measures nevertheless remains at the level of Member States. However, the Council has called on the Commission to support national efforts in this domain, particularly in view of the implications which one Member State's policy can have on the others. There are many benefits which can accrue from both exchanging information and co-operating together to tackle what are, so often, common problems.

II. ACTIONS TO STRENGTHEN THE IMPLEMENTATION OF THE COMMON BASIC PRINCIPLES

The actions suggested at national level are given as possible guidelines designed to help in the conception of national policies and programmes. They are also actions which can be supported under the proposals which the Commission has made for the European Fund for Integration to succeed INTI. The actions proposed at European level extend and develop activities which have shown their usefulness over recent years, in particular the promotion and support of networking amongst practitioners, the transfer of good practice and the exchange of information.

CBP 1 'Integration is a dynamic, two-way process of mutual accommodation by all immigrants and residents of Member States'

This principle, which was already identified and adopted by the European Council in the conclusions of its meeting in Thessaloniki in June 2003, underlines that integration is a process of mutual accommodation requiring the **participation of both immigrants and the host society**. Strengthening the capacity of the receiving society to accommodate growing diversity by targeting integration actions at the host population is therefore of paramount importance. In reality integration takes place at the local level as part of daily life and everyone has a part to play. To be successful, integration must involve the receiving society in the provision of opportunities for the full participation of third-country nationals. Engaging local communities in working together is thus crucial. An important way of doing this is to ensure that national programmes implementing a two-way approach and involving immigrants and the native population are set up.

Essential elements in this process are **accurate information about migrants** in their neighbourhood and possibilities for local people and immigrants to meet. Among possible

actions that could be envisaged are awareness-raising campaigns, intercultural events involving local residents, migration exhibitions, all intended to project accurate information about both the local society and immigrants. These actions cover issues such as cultural traditions, religious practices, and social and economic contributions which immigrants can make to the host society. As openness and good neighbourliness are important elements of successful integration, promoting 'bridging capital', trust and friendly relations with the neighbouring community, for instance by means of **welcoming committees or mentoring**, is very valuable as has been shown by experience in immigration countries elsewhere in the world. **The media play an essential role** in providing balanced coverage and responsibly informing the public debate on immigration and integration. Thus various forms of co-operation with the media, including voluntary codes of practice offering guidance to journalists, are needed.

CBP 2 'Integration implies respect for the basic values of the European Union'

The Charter of Fundamental Rights describes the civil, political, economic and social rights of European citizens and of all persons resident in the EU. These are based on the values which all the Member States adhere to: human rights standards and values such as equality, anti-discrimination, solidarity, openness, participation and tolerance. Member States are responsible for assuring that all residents, including immigrants, understand, respect and benefit from common European and national values. In this context, putting strong emphasis on **civic orientation in introduction programmes and other activities** for newly arrived third-country nationals is necessary. EU values provide a framework within which individual Member States can develop their own codes based on their national laws and traditions. A first and essential element in this process is an understanding by immigrants of the nature of the society which they are joining. This underlines the importance of including civic orientation and other information in introduction programmes as soon as immigrants arrive.

At the European level, the proposed Fundamental Rights Agency can play a role by including the integration dimension into its future Pluriannual Programmes.

CBP 3 'Employment is a key part of the integration process and is central to the participation of immigrants, to the contributions immigrants make to the host society, and to making such contributions visible'

Access to the labour market is an essential ingredient of successful integration. One of the failures of current policies in many Member States can be shown by the significantly higher rate of unemployment of immigrants with respect to the native population. This is of particular concern with the second and third generation of young migrants in many countries. Much work is already being done throughout the EU to remedy this situation and it is one of the priorities of the **European Employment Strategy**. However, there are a number of areas which have perhaps not been given the attention they deserve at national level and which could be very useful in ensuring that the potential of immigrants is fully utilised. One of them is ensuring **recognition of qualifications** from third countries, making wider use of **certificates obtained by immigrants from initial introduction and training courses** and ensuring the value of **such courses as tools to access the labour market.** For regulated professions, it is important to take into account professional qualifications obtained by the holder in third countries, as well as training undergone and/or professional experience, in procedures of professional recognition, while respecting minimum training requirements established by the relevant EU Directives. Decisions in this regard should be taken within a reasonable delay, reasons shall duly be given and the applicant shall have the right of appeal before the courts under national law.

There is an important role also for the **private sector** much of which recognises today the importance of diversity management. However, more could be done, especially at the local level, to involve small companies and businesses in particular by helping them to improve training for immigrants and by building up their capacity to manage a more diverse workforce. Further incentives to **engage employers in recruiting immigrants** and providing greater **support to migrant entrepreneurs** are equally important**.** In fact, a large potential of migrant entrepreneurship is still unused. **Employment of immigrant women** should be actively promoted.

At the EU level, the Commission will **monitor the impact of the National Reform Programmes** on the labour market integration of immigrants, encourage Member States to develop labour market integration strategies and monitor the **legislation which safeguards immigrant rights**, notably on the status of long-term residents; on combating discrimination, racism and xenophobia.

CBP 4 'Basic knowledge of the host society's language, history, and institutions is indispensable to integration; enabling immigrants to acquire this basic knowledge is essential to successful integration'

Enabling immigrants to acquire basic knowledge of the host society's language, history and institutions is essential for their integration. Knowledge of the language of the Member State concerned is seen as crucial not only for migrant workers but also for their family members and for their children to ensure they do not fall behind in their schools. **Introduction programmes** play an important role in helping newly arrived third-country nationals to gain skills and knowledge needed for full participation in society. They are an important investment in the future that both immigrants and the receiving society should be ready to make. Introduction courses provide immigrants with a better start on their way to self-sufficiency and facilitate their prospective contribution to the host society. For this reason, a number of suggestions are made for actions to increase their efficiency, for their organisation at various levels, taking into consideration divergent educational background and experience of immigrants; for enhancing their flexibility via part-time courses, evening courses, distance and e-learning, allowing participants to work or study at the same time and for achieving synergies by greater co-operation between service providers.

However, as managed migration schemes are established, and within the context of developing a European approach to the admission of labour migrants, there is scope for paying more attention to **pre-departure measures** which can improve the integration process on arrival. Such measures can be part of comprehensive migration and development strategies[11].

Since this principle concerns such a key part of the integration process, the Commission should play an active role at EU level in stimulating the exchange of information and good practice and supporting innovative approaches.

CBP 5 'Efforts in education are critical to preparing immigrants, and particularly their descendants, to be more successful and more active participants in society'

The education and training systems in the Member States play a major role in the integration of new young immigrants and continue to do so with the second and third generation, particularly with respect to language learning. The success of the second and third generations of third-country nationals depends to a large extent on their level of attainment and the

[11] On issues of migration and development, see Commission Communication COM(2005) 390.

qualifications they obtain. Schools play an additional role as a place of acquiring knowledge of society and as a cultural bridge and can also encourage pluralism and diversity.

The systems themselves must adjust to manage increasing ethnic, cultural and religious diversity amongst their pupils and students. A number of actions related to the education of children and adolescents are necessary, including reflection of **diversity in the curriculum**. It is equally important to make **academic underachievement and early school-leaving**, as well as all forms of migrant youth delinquency, **priority areas for intervention**.

At EU level, reflecting diversity and issues concerning the integration of migrants should be better incorporated into the various educational programmes. Moreover, Strategic Objective 2 of the Education and Training 2010 Work Programme 'Facilitating the access of all to education and training systems', encompasses the promotion of measures to increase social cohesion, of which the integration of migrants is a part[12]. Additionally, the Maastricht Communiqué of December 2004 encourages Member States to develop Vocational Education and Training (VET) systems which meet the needs of groups at risk of social and labour market exclusion, including migrants. Further, the Commission will shortly bring forward proposals for a European Qualifications Framework (EQF) which will facilitate cross-border transparency and recognition of qualifications and thus aid migrants' access to education, training and work in the EU.

CBP 6 'Access for immigrants to institutions, as well as to public and private goods and services, on a basis equal to national citizens and in a non-discriminatory way is a critical foundation for better integration'

An important aspect of the integration process is ensuring that immigrants have access to public and private institutions and services without discrimination. This often requires specific measures to **build up the capacity of public and private service providers** to interact with third-country nationals and to understand and respond to their needs. Such strategies can be strengthened by improving the participation in the host society of organisations representing migrants. Experience has shown that service providers can be made more accessible for third-country nationals via intercultural interpretation and translation as well as intermediary services by representatives of immigrant communities and other similar measures.

Another area which could benefit from further support is the reinforcement and development of **consultation mechanisms at local and regional level** to maintain a dialogue between migrant communities and local people, institutions and others involved in the integration process. This is particularly important in the towns and cities where many immigrants settle.

In these areas there are already many interesting initiatives although they are not always well known outside of the town or region concerned. The Commission can therefore play an important role by supporting **research and exchange of good practice**. It also has an important role in **monitoring relevant EU legislation** concerning immigrants' rights.

CBP 7 'Frequent interaction between immigrants and Member State citizens is a fundamental mechanism for integration. Shared forums, intercultural dialogue, education about immigrants and immigrant cultures, and stimulating living conditions in urban environments enhance the interactions between immigrants and Member State citizens'

---

[12] Point 43 of the Presidency Conclusions, European Council, 15/16 March 2002.

Since the majority of immigrants in the EU live in the larger towns and cities, they are in the front line when it comes to devising and implementing integration measures. The process of integration goes on very largely in an urban context since this is where the daily interaction - which is at its core - takes place. **Measures which can improve the urban environment** and help to promote a shared sense of belonging and participation may, therefore, be instrumental in promoting integration. It is in this context that actions can be taken to establish **common forums for discussions** between different communities, to make available spaces and provide for activities (e.g. for sports or cultural activities) in which immigrants and the host society can interact together in a positive way. At the same time, low-quality housing and over representation of immigrants in deprived urban neighbourhoods create problems for integration in most Member States. Dealing with such issues requires close co-operation between regional, local and municipal authorities and underlines the central role of municipal authorities in the process of integration. At EU level, **strengthening the integration dimension in Social Inclusion and Social Protection Policies** is important.

CBP 8 'The practice of diverse cultures and religions is guaranteed under the Charter of Fundamental Rights and must be safeguarded, unless practices conflict with other inviolable European rights or with national law'

Member States increasingly stress the importance of the socio-cultural dimension of integration. Both immigrants and nationals can be mobilised around intercultural and inter-religious dialogue. Most Member States are faced with the phenomenon of increasing ethnic, cultural and religious diversity and the need to manage intercultural challenges. The cultures and religions that immigrants bring with them have enriched our societies in many ways. However, difficulties can arise where religious or cultural beliefs or practices conflict with European fundamental values or with national law. In such cases each Member State must look for solutions which will necessarily reflect the national situation and the need to respect European fundamental values and national laws. This principle sets the boundaries within which such arrangements can be made.

The existence of **mechanisms for dialogue** between different ethnic and religious groups will greatly facilitate dialogue and discussion on such issues and on daily problems which may arise. Developing intercultural dialogue and contributing to the **creation of inter- and intra-faith dialogue platforms** between religious communities and/or between communities and policy-making authorities are among possible measures to be taken. Such dialogue is particularly necessary since strong religious beliefs can be one of the factors which contribute to the development of radicalisation especially among young immigrants looking for a new sense of identity.

Such activities should be continued at EU level involving religious and humanist organisations and other stakeholders, pursuant to Declaration 11 to the Amsterdam Treaty.

CBP 9 'The participation of immigrants in the democratic process and in the formulation of integration policies and measures, especially at the local level, supports their integration'

The involvement of migrants' associations and organisations representing their interests in the development and implementation of integration measures has been shown to increase the value of such strategies. The participation of immigrants in the democratic process, particularly at the local level, enhances their role as residents and as participants in society. Providing for their participation and for the exercise of active citizenship is needed, most importantly at the political level and especially at the local level. Political rights provide both a means of expression and also bring with them responsibilities. In order to increase the participation of third-country nationals in local elections, actions such as **awareness-raising**

campaigns and the **removal of obstacles** to the use of voting rights such as fees or bureaucratic requirements can be helpful. A **balanced gender representation** should be promoted.

Other examples of useful action concern the development of advisory platforms for consultation at all levels. The adaptation of many kinds of organisations to intercultural reality and efforts to engage immigrants in their work can also promote integration. Special volunteer programmes and internship schemes may be particularly helpful.

Building on activities at national level, the Commission can contribute by creating **platforms for dialogue at the EU level** to complement the national fora. Information is also needed about the **state of participation of immigrants** both in the political process and in the development of integration policies in the different Member States. Such a mapping exercise will contribute to ongoing reflections at EU level on the value of developing a **concept of civic citizenship** as a means of promoting the integration of immigrants who do not have national citizenship. Problems of identity lie at the heart of the difficulties which many young immigrants in particular seem to face today. Further exploration of these issues at EU level may therefore be helpful.